

تحقیق هفته

شماره: 397

(از 23 الی 29 میزان 1401 هـ ش)

وضعیت ناگوار مهاجرین افغان؛ پیشنهادات و راه‌حل‌ها

این نشریه هفته‌وار، تحلیل رویدادهای مهم سیاسی، اقتصادی، امنیتی و اجتماعی افغانستان و منطقه است که به زبان‌های پشتو، دری، انگلیسی و عربی توسط مرکز مطالعات استراتژیک و منطقی تهیه و نشر می‌گردد.

آنچه درین شماره می خوانید:

- 3 وضعیت ناگوار مهاجرین افغان؛ پیشنهادات و راه حل ها
- 3 مقدمه
- 4 پیشینه تاریخی
- 5 مهاجرین افغان در پاکستان
- 6 مهاجرین افغان در ایران
- 7 وضعیت کنونی مهاجرین افغان
- 10 پیشنهادات:

وضعیت ناگوار مهاجرین افغان؛ پیشنهادات و راه‌حل‌ها

مقدمه

افغان‌ها در چند دهه گذشته به گونه مداوم از مهاجرت به کشورهای دیگر رنج برده‌اند. بر اساس یک نظرسنجی، تقریباً 70 درصد افغان‌ها حداقل یک بار در زندگی خود مهاجرت را تجربه کرده‌اند.¹ همچنان برخی ارقام نشان می‌دهد که از هر 4 یا 5 افغان یک نفر آن در چند دهه اخیر یک بار به ویژه به پاکستان یا ایران مهاجرت کرده است.

پناهجویان افغان نه تنها در مسیر مهاجرت به کشورهای دیگر با مشکلات زیادی روبرو هستند، بلکه پس از رسیدن به کشورهای مقصود نیز با چالش‌های زیادی مواجه می‌شوند. سازمان عفو بین‌الملل اخیراً گفته است که نیروهای ایران و ترکیه به گونه غیرقانونی به پناهجویان افغان که قصد دارند به این کشورها به طور قاچاقی وارد شوند، مستقیماً شلیک می‌کنند. این سازمان می‌گوید که پولیس مرزی ایران و ترکیه در یک سال گذشته حد اقل 15 پناهجوی افغان را کشته اند که 11 نفر از آنها توسط پولیس مرزی ایران کشته شده‌اند. اگرچه گزارش این سازمان می‌گوید که این تنها رقم ثبت شده توسط آنهاست، در حالیکه آمار واقعی ممکن به گونه چشمگیر بالاتر باشد. این گزارش از قول امدادگران و داکتران افغان نوشته است که تنها از اگست تا دسامبر سال 2021م، کشته شدن حداقل 59 پناهجو و زخمی شدن 31 تن دیگر را ثبت کرده است.²

از سوی دیگر، کشورهای مختلف به ویژه ایران و ترکیه پیوسته مهاجران افغان را از سرزمین خود به گونه اجباری بیرون کرده و با آنها بدرفتاری می‌کنند. مهاجران افغان در ایران و پاکستان نیز هر از چندگاهی با مشکلات و آزار و اذیت‌های زیادی مواجه می‌شوند. به عنوان مثال، مدتی پیش موجی از آزار و اذیت پناهجویان افغان در ایران به راه افتاد که در میان آنها هزاران پناهجوی افغان شکنجه شدند، کشته شدند یا به زور از این کشور اخراج شدند. حتی دلخراش‌ترین فیلم‌ها از شکنجه پناهجویان افغان نیز در شبکه‌های اجتماعی منتشر شد.

¹Opinion Survey, 2009, ICRC, Our World: Views from Afghanistan

²Aug 31, 2022. "Iran/Turkey: Fleeing Afghans unlawfully returned after coming under fire at borders" Amnesty International.

:Available at

[-at-fire-under-coming-after-retuned-unlawfully-afghans-fleeing-turkey-https://www.amnesty.org/en/latest/news/2022/08/iran/borders](https://www.amnesty.org/en/latest/news/2022/08/iran-at-fire-under-coming-after-retuned-unlawfully-afghans-fleeing-turkey-https://www.amnesty.org/en/latest/news/2022/08/iran/borders)

از ماه اگست سال 2021م، مرحله دیگری از مهاجرت افغانها آغاز شده است که هنوز ادامه دارد و دلیل اصلی آن مشکلات سیاسی و اقتصادی در کشور است. از سال گذشته علاوه بر مهاجرت عادی، تعداد زیادی از تحصیل کرده‌های افغانستان نیز کشور را ترک کرده و یا در حال خروج از کشور هستند که در اصطلاح علمی به آن فرار مغزها می‌گویند و آنان دلیل ترک کشور را سیاست‌های سخت‌گیرانه امارت اسلامی عنوان می‌کنند. بیشتر این مهاجران سبب مهاجرت خود را محدودیت‌های موجود در زمینه آموزش، محدودیت‌های آزادی بیان، عدم تحمل افکار مخالف، عدم زمینه کار برای افغان‌های غیر از اعضای طالبان در نهادهای دولتی و عوامل دیگر گفته‌اند.

این مقاله علاوه بر بررسی تعداد مهاجران افغان و وضعیت آنها در کشورهای مختلف، پیشنهادهای نیز برای کشورهای میزبان مهاجران افغان، نهادهای بین‌المللی مهاجرت و سایر سیاست‌گذاران مرتبط و نهادهای کمک‌رسان به عنوان راه‌حل‌ها برای رسیدگی به معضل مهاجرت افغان‌ها دارد. این پیشنهادات شامل پیشنهادهای نیز می‌گردد که چندی پیش در سمینار تحقیقی تحت عنوان "آینده روابط افغانستان و کشورهای همسایه" از سوی مرکز مطالعات استراتژیک و منطوقوی در کابل در زمینه وضعیت مهاجرین افغان ارائه شد.

پیشینه تاریخی

سلسله مهاجرت از افغانستان سابقه‌ای کهن دارد و در طول تاریخ مهاجرت افغان‌ها به هر دو عامل اقتصادی و امنیتی بر می‌گردد. اما کودتای کمونیستی 7 ثور 1357 هـ ش (27 اپریل 1978م) افغان‌ها را مجبور کرد برای اولین بار افغانستان را "به طور دسته جمعی" ترک کنند.

این مهاجرت در چهار مرحله بود. مرحله اول از کودتای کمونیستی ثور تا حمله شوروی به طول انجامید. مرحله دوم با حمله شوروی آغاز شد و با خروج شوروی از افغانستان به پایان رسید. مرحله سوم دوران جنگ داخلی در افغانستان است و مرحله چهارم نیز با حملات نیروهای آمریکایی و ناتو به خاک افغانستان آغاز شد.

در مرحله اول؛ بر اساس ارقام اداره مهاجرت سازمان ملل متحد، تعداد مهاجران افغان در پاکستان در سال 1978م به 80000 نفر رسید و سپس در سال 1979م تعداد مهاجران افغان در پاکستان به 400000 نفر افزایش یافت. به همین ترتیب، تعداد مهاجرین افغان مقیم ایران نیز در سال 1979م به یکصد هزار نفر رسید.³

³-Report on UNHCR Assistance Activities in 1979, Session Executive Committeest August 1980, 31 14-UNHCRA, A/AC.96/577 and Proposed Voluntary Funds Programmes and Budget for 1981, par. 602, p. 175 1980

در مرحله دوم؛ در سال اول تهاجم شوروی به افغانستان (1980م)، تعداد کل مهاجران افغان در جهان به حدود 1.73 میلیون نفر رسید. در سال دوم این تعداد به 3.88 میلیون نفر رسید و در سال خروج شوروی (1989م) تعداد مهاجرین افغان در سراسر جهان 5.664 میلیون نفر بود.⁴ در این مرحله افغان‌ها نسبت به هر زمان دیگر بیشتر مجبور به مهاجرت شدند و در این مرحله مهاجرت افغانها به کشورهای صنعتی جهان نیز آغاز شد چنانچه بازگشت مهاجران افغان به کشور نیز بر اساس توافقنامه جنیوا در همین مرحله آغاز شد.

در مرحله سوم (مرحله جنگ داخلی)؛ پس از خروج شوروی، تا ورود نیروهای آمریکایی و ناتو، تقریباً 4 میلیون مهاجر به کشور بازگشتند. اما همزمان با آغاز جنگ داخلی، روند مهاجرت از افغانستان نیز ادامه داشت. در این مرحله نسبت به مرحله اول، پناهجویان افغان در کشورهای همسایه سردتر و کمتر استقبال شدند.⁵

در مرحله چهارم؛ پس از حادثه 11 سپتامبر 2001م، در اثر حملات نیروهای آمریکایی و ناتو، نزدیک به 300 هزار افغان دوباره مجبور به ترک خاک افغانستان و مهاجرت به پاکستان شدند. اما زمانی که پس از کنفرانس بن یک نظام موقت در کابل تشکیل شد، تقریباً 3.2 میلیون افغان از پاکستان و ایران تا سال 2005م به کشور خود بازگشتند. اما زمانی که نگرانی‌ها در مورد وضعیت امنیتی کشور پس از سال 2014م افزایش یافت، روند مهاجرت از افغانستان به کشورهای اروپایی نیز دوباره شتاب گرفت.⁶

مهاجرین افغان در پاکستان

در رابطه با مهاجرین افغان، اولین توافقنامه سه جانبه بین (افغانستان-پاکستان- اداره مهاجرت سازمان ملل متحد) در ماه مارچ 2003م به امضا رسید و در سال 2005م، اولین سرشماری عمومی مهاجرین افغان در پاکستان انجام شد. بر اساس این سرشماری 3047000 افغان در پاکستان پناهنده بودند. به طور کلی 58 درصد مهاجران افغان در خارج از کمپ‌ها و 42 درصد در کمپ‌ها زندگی می‌کردند. حدود 51 درصد از این پناهندگان قبل از سال 1985م به پاکستان مهاجرت کرده بودند.⁷

⁴Ref-D%3aTypehttp://data.un.org/Data.aspx?d=UNHCR&f=indl :UN Data

⁵see it ,18 :Isabel Mehlmann, Migration in Afghanistan: A country profile 2011, Maastricht Graduate School of Governance, pp <c6b1b92444c3/ASSET1-e881-d074-cf54-http://digitalarchive.maastrichtuniversity.nl/fedora/get/guid:85a6d61b >:online

⁶ istics, February 2005UNHCR, Afghan Refugee Stat

⁷ :May 2005. Available at "Pakistan, UNHCR say census counts 3 million Afghans"UNHCR,

afghans.html-million-3-counts-census-say-unhcr-ews/latest/2005/5/427643df4/pakistanhttps://www.unhcr.org/n

از اکتوبر سال 2006م تا فبروری سال 2007م، تقریباً 2161984 افغان در این کشور راجستر شدند و کارت (شهروند افغان) به آنها داده شد.⁸ تعدادی از این مهاجرین به کشور بازگشتند و به همین دلیل در سال 2015م تقریباً 1554910 مهاجر راجستر شده افغان در پاکستان زندگی می کردند.⁹ این تعداد در سال 2019م اندکی کاهش یافت و به 1.4 میلیون نفر رسید.¹⁰ آمار دقیقی از مهاجرین غیرراجستر افغان وجود ندارد؛ ولی به گفته وزیر سرحدات پاکستان، تعداد مهاجرین نراجستر افغان در سال 2015م تقریباً 1.4 میلیون نفر بوده است.¹¹

بر اساس آمار و برآوردهای نهادهای بین المللی در جنوری سال 2022م، در مجموع 3 میلیون مهاجر راجستر شده و غیرراجستر افغان در این کشور زندگی می کردند. در این جمع، 1.4 میلیون نفر دارنده کارت های مهاجرت (PoR)، حدود 840000 نفر دارای کارت های "شهروند افغان" هستند، و تقریباً 775000 دیگر مهاجرین بدون راجستر هستند که همواره در معرض تهدید بازداشت و اخراج اجباری قرار دارند.¹²

مهاجرین افغان در ایران

پس از سال 2001م، شمار زیادی مهاجرین افغان از ایران نیز بازگشتند، اما بر اساس آمار سال 2016م تقریباً 951142 مهاجر راجستر شده و حدود 1 تا 2 میلیون مهاجر بدون راجستر در ایران زندگی می کردند.

آمار اداره مهاجرت سازمان ملل متحد نشان می دهد که در حال حاضر (در سال 2022م) تعداد مهاجرین راجستر شده افغان در ایران 780 هزار نفر در کنار 2.1 میلیون مهاجر راجستر نشده و 600 هزار نفر دارای پاسپورت در این کشور زندگی می کنند.¹³ هرچند مقامات ایرانی ادعا می کنند که تعداد مهاجرین افغان در این کشور بیش از 4 میلیون نفر هستند.¹⁴

⁸ >:UNHCR, Registration of Afghans in Pakistan, Briefing Notes, 16 Feb 2007, see it online

<<http://www.unhcr.org/45d58a6.html>

⁹:End report in Pakistan. Available at-UNHCR, 2015 Year

[eng.pdf-Pakistan-https://reporting.unhcr.org/sites/default/files/pdfsummaries/GR2015](https://reporting.unhcr.org/sites/default/files/pdfsummaries/GR2015-eng.pdf-Pakistan)

¹⁰:End report in Pakistan. Available at-UNHCR, 2019 Year

[eng.pdf-Pakistan-https://reporting.unhcr.org/sites/default/files/pdfsummaries/GR2019](https://reporting.unhcr.org/sites/default/files/pdfsummaries/GR2019-eng.pdf-Pakistan)

¹¹Tribune, Pakistan to register 1.4m Afghan refugees by July: minister, 11 March 2015, retrieved at 9 May 2015, see it Express

<<http://tribune.com>>:online

¹²:May 2022. Available at "EUAA publishes report on Afghan refugees in Pakistan"European Union Agency for Asylum,

[pakistan-refugees-afghan-report-publishes-events/euaa-https://euaa.europa.eu/news](https://euaa.europa.eu/news/pakistan-refugees-afghan-report-publishes-events/euaa)

¹³:available at "Afghan refugees in Iran"UNHCR.

[iran-in-https://www.unhcr.org/ir/refugees](https://www.unhcr.org/ir/refugees)

¹⁴:June 2022. Available at "What does the future hold for Afghan refugees in Iran?"Aljazeera.

دلیل اینکه چرا تعداد مهاجرین ناراجستر افغان در ایران بیشتر است، مهاجرت اقتصادی افغان‌ها به این کشور است؛ چون تعداد زیادی از افغان‌ها از راه‌های قاچاقی برای کارگری به ایران می‌روند. دلیل دیگر نیز مسیر ترانزیتی مهاجرین از راه ایران است. بسیاری از افغان‌ها از راه ایران خود را به اروپا می‌رسانند. از این‌رو مهاجرت افغان‌ها به اروپا در کنار سایر عوامل باعث افزایش تعداد مهاجرین افغان در ایران شده است (برخی از آنها یا توسط پولیس ایران دستگیر می‌شوند و یا خودشان برای مدتی در آنجا می‌مانند).

اگرچه ایران کنوانسیون مهاجرت سازمان ملل متحد (1951) و پروتوکول سال 1967 آنرا در سال 1976 امضا کرده است، اما پاکستان هنوز این کنوانسیون و پروتوکول آنرا امضا نکرده است. بر اساس این کنوانسیون‌ها، کشورهایی که آنرا امضاء کرده‌اند نمی‌توانند مهاجرین را به گونه اجباری از کشورهای خود اخراج نمایند. اما متأسفانه سلسله اخراج اجباری پناهجویان افغان از ایران همواره ادامه داشته و اغلب در زمستان سرد روزانه هزاران پناهجوی افغان از این کشور اخراج می‌شوند.

وضعیت کنونی مهاجرین افغان

هرچند در دو دهه گذشته میلیون‌ها مهاجر افغان از کشورهای همسایه و سایر نقاط جهان بازگشته‌اند، اما به دلیل عوامل مختلف روند مهاجرت به کشورهای دیگر نیز به گونه همزمان ادامه داشته است. بنابراین آمارهای کنونی نشان می‌دهد که حداقل 3 میلیون پناهجوی افغان در ایران، 3 میلیون در پاکستان و حدود یک میلیون دیگر در سایر نقاط جهان به ویژه در کشورهای اروپایی زندگی می‌کنند.

از ماه اگست گذشته (2021م) روند مهاجرت افغان‌ها دوباره سرعت گرفته است و صدها هزار افغان راه مهاجرت به کشورهای همسایه و سایر نقاط جهان را برمی‌گزینند. تنها در شش هفته اول پس از 15 اگست 2021م، حداقل 124000 افغان در عملیات تخلیه از کشور خارج شدند و ده‌ها هزار افغان دیگر نیز از آن ببعده به گونه تدریجی کشور را ترک گفته‌اند. به عنوان مثال، کمیساری عالی سازمان ملل متحد در امور مهاجرین تنها از فبروی 2021م تا فبروری 2022م بیش از 117000 پناهجوی جدید افغان در پاکستان را ثبت کرده است. 35000 نفر از این

پناهجویان تنها در ماه اگست وارد پاکستان شده بودند.¹⁵ این روند با پروسه‌های قبلی متفاوت است، چون این بار بیشتر تحصیل کرده‌های افغانستان کشور را ترک کرده اند.

در حال حاضر بیشترین تعداد پناهجویان در دو کشور همسایه ایران و پاکستان هستند. سومین کشوری که اکنون بسیاری از پناهجویان افغان در آن زندگی می‌کنند، ترکیه است. برخی ارقام نشان می‌دهد که در حال حاضر 300 تا 500 هزار مهاجر افغان در این کشور زندگی می‌کنند. اگرچه حزب مخالف دولت ترکیه که از دولت ترکیه در زمینه پناهجویان انتقاد می‌کند، تعداد پناهجویان افغان را 1.5 میلیون نفر نشان می‌دهد. اما برخی منابع تخمین می‌زنند که بین این دو عدد، در حال حاضر حدود 800000 پناهجوی افغان در ترکیه زندگی می‌کنند.¹⁶ علاوه بر این، افغان‌ها به کشورهای همسایه مانند تاجیکستان نیز مهاجرت کرده‌اند، اما تعداد آن‌ها کمتر و در نتیجه مشکلات کمتری دارند.

مهاجران افغان در چند دهه گذشته همواره با مشکلات و چالش‌های جدی در کشورهای مختلف جهان به ویژه کشورهای همسایه مواجه بوده اند. از یک سو در مسیرهای خطرناک مهاجرت به ویژه در مسیر اروپا با تهدید مرگ مواجه شده‌اند که به عنوان مثال می‌توان به آخرین گزارش سازمان عفو بین الملل در مورد شلیک نیروهای مرزی ایران و ترکیه به مهاجران افغان اشاره کرد. از سوی دیگر در کشورهای همسایه و سایر کشورها نیز همواره از حقوق انسانی خود محروم بوده و بیشتر اوقات مورد شکنجه‌های طاقت فرسا، حبس‌های طولانی مدت بدون محاکمه، استفاده اجباری در جنگ‌های نیابتی، عدم امنیت مالی و شغلی، ماندن در کمپ‌های مهاجرین برای مدت طولانی مانند زندانیان، اخراج اجباری و غیره مواجه هستند.

مشکلات فراوان مهاجرین افغان در کشورهای دیگر از این نکته نیز هویداست که مهاجرین دارای مدارک قانونی مهاجرت نیز به طور مستمر توسط پولیس کشورهای میزبان بازداشت شده و مورد آزار و اذیت قرار می‌گیرند. به عنوان مثال، یک تحقیق نشان داده است که از سال 2015م در پاکستان همه ساله صدها و هزارها مهاجر افغان که دارای اسناد قانونی مهاجرت (کارت‌های PoR) نیز هستند، توسط دولت پاکستان دستگیر می‌شوند. تعداد این گونه بازداشت‌ها در برخی

¹⁵: May 2022. Available at "EUAA publishes report on Afghan refugees in Pakistan" European Union Agency for Asylum, [pakistan-refugees-afghan-report-publishes-events/euaa-https://euaa.europa.eu/news](https://euaa.europa.eu/news/pakistan-refugees-afghan-report-publishes-events/euaa-https://euaa.europa.eu/news)

¹⁶: Sep 2022. Available at "Fleeing Afghans Who Reach Turkey Get No Respite From Violence, Persecution" Azadi, [taliban/32019218.html-persecution-violence-turkey-refugees-https://gandhara.rferl.org/a/afghan](https://gandhara.rferl.org/a/afghan-taliban/32019218.html-persecution-violence-turkey-refugees-https://gandhara.rferl.org/a/afghan)

سال‌ها زیاد و در برخی سال‌ها کم بوده است، به عنوان مثال در سال 2017م، حداقل 3744 پناهجو از این دست توسط دولت پاکستان دستگیر شده بودند.¹⁷

در یک مورد اخیر، گزارش‌هایی مبنی بر دستگیری صدها مهاجر افغان از جمله زنان و کودکان در اوایل سپتامبر (2022م) در پاکستان منتشر شد. برخی از مهاجرین افغان در مصاحبه با رسانه‌ها گفته‌اند که اعضای خانواده آنها ماه‌هاست که به دلیل نداشتن مدارک قانونی توسط دولت پاکستان بازداشت شده‌اند و خانواده‌های افراد دستگیر شده در وضعیت بدی به سر می‌برند.¹⁸

در ایران نیز چند ماه پیش و بعد از کشته شدن دو شخصیت روحانی توسط یک شهروند افغان،¹⁹ مشکلات زیادی برای پناهجویان افغان به وجود آمد و ویدیوهایی نیز در شبکه‌های اجتماعی منتشر شد که نشان می‌داد پناهجویان افغان به گونه بی‌رحمانه‌ای شکنجه می‌شوند و حتی اعضای بدن آنان قطع می‌شوند.²⁰

از این رو، در کنار مشکلات مختلف دیگر، دستگیری مهاجران افغان، اخراج اجباری، آزار و اذیت و شکنجه، مشکلاتی است که در سطح ملی و بین‌المللی واکنش‌هایی را به همراه داشته است و نشانگر وضعیت ناگوار مهاجرین افغان در کشورهای دیگر می‌باشد. هرچند روند دستگیری و اخراج اجباری پناهجویان افغان در سال‌های گذشته نیز همواره ادامه داشته‌است. به عنوان مثال، طبق گزارش اداره پناهندگان سازمان ملل، در سال 2015م بیش از 3600 پناهجوی افغان توسط پولیس پاکستان دستگیر شدند.²¹ در ایران نیز روند دستگیری پناهجویان افغان همواره ادامه دارد و به ندرت متوقف می‌گردد. آخرین آمار نشان می‌دهد که در شش ماه گذشته حداقل 135000 پناهجوی افغان به گونه اجباری از ایران اخراج شده‌اند.²²

¹⁷: May 2022. Page 40. Available at "han Refugees Situation of Afg-Pakistan" European Union Agency for Asylum, https://euaa.europa.eu/sites/default/files/publications/2022-EUAA_COI_Report_Pakistan_Situation_of_Afghan_refugees.pdf_05_2022/05

¹⁸-detained-300-of-release-over-pakistan-with-talks-in-<https://www.aninews.in/news/world/asia/taliban> :See Online [/afghans20220911165429](https://www.aninews.in/news/world/asia/taliban)

¹⁹: April 28, 2022. Available at "Tensions Flare Between Neighbors After Afghan Man Kills Iranian Clerics" New York Times. <https://www.nytimes.com/2022/04/28/world/asia/afghanistan-migrants.html-refugees-iran>

²⁰ [iran/31793242.html-refugees-afghan-mistreatment-show](https://www.gandhara.rferl.org/a/videos-iran/31793242.html-refugees-afghan-mistreatment-show) <https://www.gandhara.rferl.org/a/videos> :See Online

²¹-fact-content/uploads/2013/12/Pakistan-http://unhcrpk.org/wp >: UNHCR, Pakistan fact sheet December 2015, see it online [http://unhcrpk.org/wp-content/uploads/2013/12/Pakistan-http://unhcrpk.org/wp-content/uploads/2015-December-sheet](https://www.unhcrpk.org/wp-content/uploads/2013/12/Pakistan-http://unhcrpk.org/wp-content/uploads/2015-December-sheet)

²²Pajhwok Afghan News. 11 Sep 2022. "Iran forcibly expels over 135,000 Afghans in 6 months" Ahmad Sohaib Hsrat. Available at

پیشنهادات:

- هنوز میلیون‌ها مهاجر راجستر شده و راجستر نشده افغان در کشورهای همسایه زندگی می‌کنند که هر از چند گاهی با مشکلات زیادی مواجه می‌شوند. در این راستا خواست ملت‌های افغانستان و کشورهای همسایه اتخاذ سیاست‌های حسنه برخورد با مهاجرین افغان و رفع مشکلات آنان از سوی کشورهای میزبان است.
- اخراج اجباری مهاجرین افغان از کشورهای همسایه یک مشکل جدی است که به همین دلیل دولت افغانستان همواره تحت فشار بوده و مهاجرین اخراج شده نیز با مشکلات و وضعیت بدی روبرو می‌باشند. از این رو خواست افغان‌ها از کشورهای همسایه این است که وضعیت افغانستان را درک کرده و روند اخراج اجباری را متوقف کنند و در عوض به دولت افغانستان و مهاجران افغان کمک کنند تا آنان داوطلبانه به کشور بازگردند.
- اگرچه جنگ در افغانستان در حال حاضر تقریباً متوقف شده است و یکی از دلایل بازگشت پناهجویان که ناامنی بود تا حد زیادی از بین رفته است، ولی در عین حال هنوز هم مشکلات زیادی برای بازگشت مهاجران به کشور جنگ زده خود وجود دارد که از آن جمله می‌توان به وضعیت خراب اقتصادی کشور اشاره کرد. به همین دلیل، کشورهای همسایه باید پناهجویان افغان را بر اساس اصل حسن همجواری هنوز هم تحمل کنند.
- پناهجویان افغان در کشورهای همسایه نباید ابزار فشار سیاسی باشند و وضعیت مهاجران افغان باید به دلیل تنش‌ها در روابط دوجانبه سیاسی بدتر نشود.
- محاکمه‌های غیرعادلانه مهاجرین افغان در کشورهای همسایه، مشکلات دسترسی به خدمات آموزشی و صحتی، آزار و اذیت از سوی پولیس کشورهای میزبان، مشکلات در زمینه ویزا و سایر اسناد قانونی، تهدید به دارایی‌ها و کاروبار مهاجران افغان و غیره تهدیدات باید از بین برود و حکومت‌ها در این زمینه پالیسی‌ها و سیاست‌های خویش را بازنگری کنند.
- به نظر می‌رسد که نهادهای بین‌المللی فعال در امور مهاجرین در مقایسه با دهه‌های گذشته اکنون چندان به وضعیت پناهجویان افغان توجهی ندارند. به همین دلیل، به خصوص از کمیساری عالی سازمان ملل متحد در امور مهاجرین (UNHCR) و سازمان بین‌المللی مهاجرت (IOM) این خواست وجود دارد که نقش خود را در حمایت از حقوق مهاجرین افغان در کشورهای مختلف افزایش دهند تا آنان بتوانند به حقوق خویش دسترسی داشته باشند.
- نیاز است تا با راجستر نمودن مهاجرین و دادن کارت‌های مهاجرت به آنها، به آینده مبهم مهاجران افغان در کشورهای همسایه پایان داده شود و آینده آنها تضمین شود.

- شماری از افغان‌ها به دلیل تداوی مریضان شان نمی‌توانند به کشور بازگردند، برای راجستر نمودن این نوع مهاجرین و رفع مشکلاتی که با آن مواجه هستند، باید اقدامات جدی صورت گیرد.
- دولت افغانستان باید یک پالیسی روشنی در رابطه با بازگشت پناهجویان به میان آورد و برای رفع موانع درازمدت در برابر بازگشت پناهجویان و ایجاد یک طرح عملی اسکان مجدد آنها اقدام کند. زیرا در سال‌های گذشته نیز تعداد زیادی از پناهجویان پس از بازگشت به دلیل مشکلات موجود در افغانستان مجبور به بازگشت دوباره به مهاجرت شده‌اند.
- به منظور افزایش هماهنگی و همکاری میان افغانستان و کشورهای همسایه در زمینه حل کردن مشکلات مهاجرین، کمیسیون‌های مشترک ایجاد گردند تا از سیاسی شدن مشکلات مربوط به مهاجرین جلوگیری گردیده و مشکلات مهاجرین را حل نمایند.
- نیاز است تا هم در افغانستان و هم در کشورهای میزبان مهاجرین افغان از تبلیغات منفی علیه یکدیگر جلوگیری به عمل آید تا اثرات منفی آن بر مهاجرین از بین برود. زیرا امروزه فقط جنبه‌های منفی مطرح می‌شود و از همکاری با پناهجویان در کشورهای دیگر سخنی به میان نمی‌آید و فقط آتش دشمنی بین ملت‌ها برافروخته می‌شود.

پایان

مرکز مطالعات استراتژیک و منطوقوی یک نهاد مطالعاتی غیردولتی و غیرانتفاعی می‌باشد که در سال ۱۳۸۸ خورشیدی در شهر کابل بنیان نهاده شده است. این مرکز از طریق پژوهش‌های دقیق و بی‌طرفانه خویش به منظور ارزیابی و غنای پالیسی‌ها در افغانستان و منطقه فعالیت می‌کند.

ارتباط با ما:

ایمیل: csrskabul@gmail.com info@csrskabul.comوب سایت: www.csrskabul.net - www.csrskabul.com

تماس: +۹۳۷۸۶۰۰۹۶۹۹

